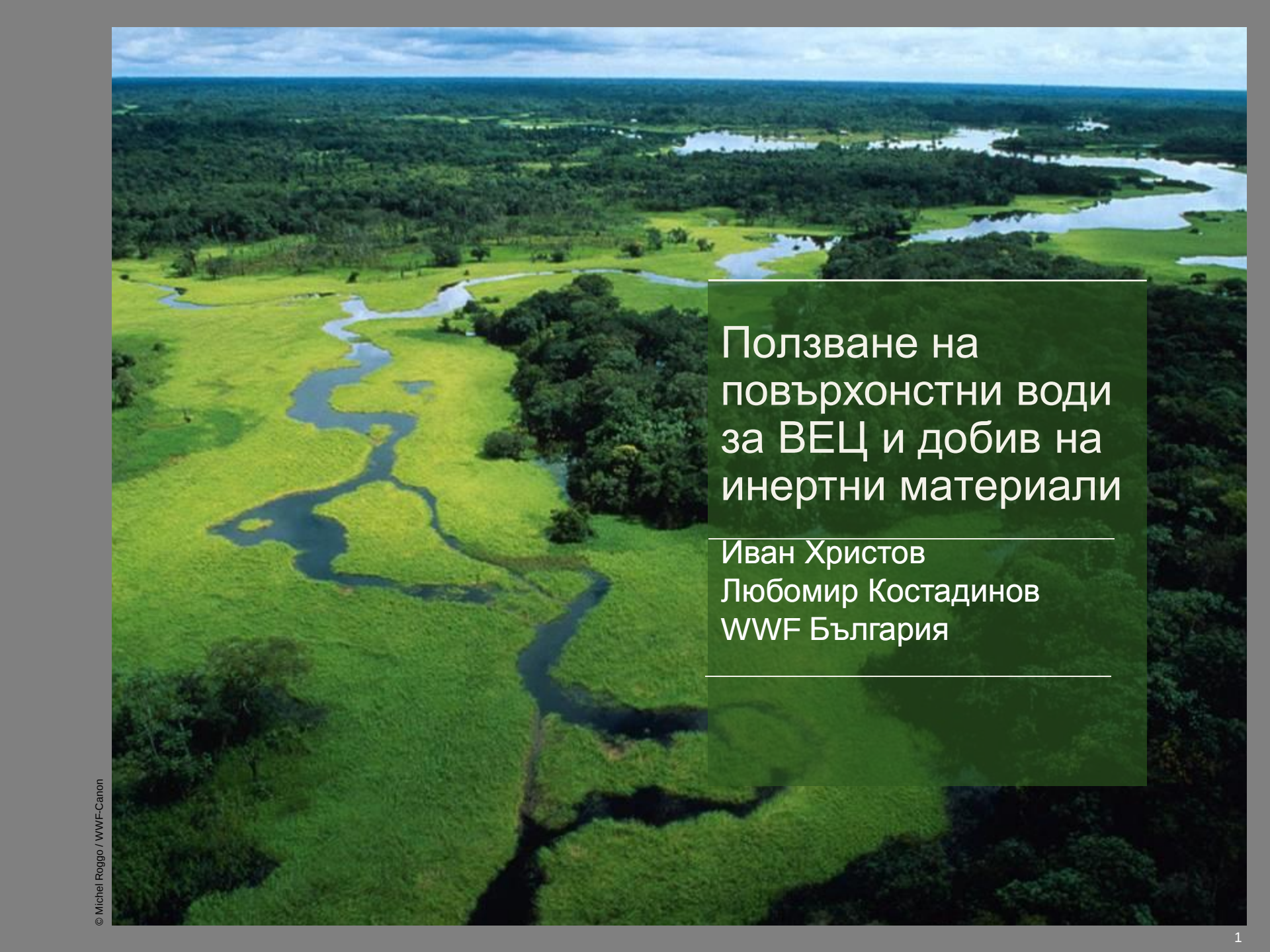

An aerial photograph of a lush green wetland landscape. A winding river flows through the center of the frame, surrounded by dense, vibrant green vegetation. In the background, a large body of water is visible, bordered by a thick forest. The sky is filled with soft, white clouds.

Ползване на повърхонстни води за ВЕЦ и добив на инертни материали

Иван Христов
Любомир Костадинов
WWF България

Въздействия от ВЕЦ

- Обезводняване - отнемане на жизнено пространство, изчезване или намаляване на популациите, намаляване на жизнеността
- Непостоянни водни нива – водни вълни (непостоянни количества, t°) и осушаване на цялата река и след централата при пълнене на тръбите при лятно маловодие
- Фрагментация – стени на ВЕЦ, обезводнени участъци или завирени такива (за реофилни видове)
- Руслови – завиряване, участъци с катастрофични природни условия – постоянно промиване на речното дъно, липса на постоянен субстрат
- Промяна в хидрологичния и наносния режим (руслови и деривационни)
- Изчезване или намаляване на заливаемостта (задбаражно езеро, обезводнен участък след водохващане)
- Промени в седиментния баланс - ключови при акумулация върху терасите за семенно възобновяване на крайречните галерии от видове с дребни семена, настаняване на горски видове (стотици години)
- Залпово прочистване на наноси – замърсяване на водите и измиране на водните организми, промени в седиментния баланс

Въздействия от ВЕЦ върху Натура 2000

Елшови галерии 91Е0

*Чинарови
галерии
92С0*

Видра

Поточен рак

Маришка, бяла мряна

*Галерии от бяла
топола и върба 92А0*

Констатации на ОС на ПУРБ относно ВЕЦ

- Издадените разрешителни не взимат под внимание опазването на видовете и местообитанията
 - Издадените разрешителни не взимат под внимание **поддържането и възстановяването на БПС**
 - ВЕЦ водят до пряко унищожаване на индивиди, миграционни бариери и наводняване (респ. отводняване) на местообитания
 - ВЕЦ въздействат косвено като променят местообитанията, променят абиотичните параметри на средата - количество разтворен кислород, степен на еутрофикация, грунт, скорост на речното течение и мн. др. си.
-
- ЕО са най-добрата екологична информация
 - ЕО констатираат значителен кумулативен ефект
 - ЕО не оценява индивидуални разрешителни, а общия ефект
 - ЕО прави разлика между „нови“ и „съществуващи“ ВЕЦ
-

Констатации на ОС на ПУРБ относно ВЕЦ

- ВЕЦ (руслов и деривационен) не трябва да отнемат повече **от 20 до 30% водни** количества в защитените зони
- Определените забрани в плана, **не са достатъчни** за да неутрализират цялостното **негативно влияние върху БПС** на видовете и природните местообитания, пряко свързани с водните тела, поне в един възрастов период от развитието си.
- В зони (без речни и крайречни местообитания) трябва да се изисква **ДОВОС** и **Оценка за съвместимост**, с теренни проучвания, план за собствен **мониторинг** от поне 3г. около **1 км над и под съответния обект.**

Изводите са потвърдени и от ЕО № 1-2/2012г. на МОСВ на Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници 2011-2020

Планове за Управление на Речните Басейни

Приложения на ПРУБ, съдържащи екологичните мерки:

БДУВИБР – Пловдив - Приложение 7-1

БДУВДР-Плевен - Приложение 7.1.3., Приложение 7.1.7.

БДУВЗБР-Благоевград - Таблица VII.5, Приложение VII.21

БДУВЧР-Варна - Раздел 7, част 1, Раздел 11

Основната цел на ПУРБ:

достигане, запазване и подобряване на доброто състояние на реките до 2015г.
в съответствие с Рамкова Директива за водите 2000/60/ЕО.

Съществуването на едно или друго нереализирано право не може да се противопоставя на задълженията на България по Рамкова Директива за водите

Становища за допустимост:

Екологичните мерки по ПУРБ предвиждат за всяко водно тяло ограничителен и/или забранителен режим при издаване на разрешителни за защитени зони. Това не се преценява от БД, тъй като те действат при **обвързана компетентност**

БД трябва да се съобрази с влезлия в сила по време на административното производството общ административен акт, издаден от горестоящ орган.

Закон за водите 2010 - забрани и ограничения за ВЕЦ

Закон за водите (ДВ, бр. 61 от 2010 г.):

чл. 118ж. ал. 1, т 4 от ЗВ Не се разрешава водовземането от повърхностни води за производство на електроенергия:

-когато тази част от реката попада в зони за защита по чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ

-каскадно (?)

-ограничения и забрани в плана за управление

-без хидравличната непрекъсваемост на реката

ПЗР ЗИД ЗВ § 146. (2) Всички издадени до влизането в сила на този закон разрешителни, освен посочените в ал. 1, се привеждат в съответствие с изискванията на закона при първото им изменение или продължаване.

Систематични закононарушения

- Нарушават се ограниченията по ПУРБ с различни аргументи
- Нарушават се мерките ЕО на ПУРБ (ограничения/ОВОС/ОС)
- Нарушават се задължителните срокове на разрешителните по чл.66 от Наредба за ползването на повърхностните води
- Нарушава се чл. 93 ал. 7 ЗООС относно срока на преценките да не се извършва ОВОС
- Заобикалят се ограниченията по чл. 23 ЗЕВИ
- При издаване или изменение на разрешителни не се провежда ОС въпреки чл. 31 ЗБР във вр. с чл. 6 (3) от Директива 92/43/ЕИО (С-127/02, С-226/08)
- Проведените ОС не се базират на мониторинг и без доказателства, че няма да има негативен ефект
- Право на строеж върху публична държавна собственост
- Дългосрочен проблема
- Повечето са ВЕЦ - с преценка, че няма нужда от ОВОС

Хоризонтални проблеми при ВЕЦ

- Отношение към ВЕИ и ВЕЦ като възможност
- Липса на оценки за въздействие и оценки за съвместимост (повечето ВЕЦ са допуснати с преценка, че такива не са нужни)
- Недостатъчна информация за проблема
- Влияния върху оттока
- Миграционна бариера
- Влияние върху седиментния баланс
- Отделяне на метан
- Хоризонтален проблем, концентрирано проявяващ в себе си най-много проблеми
- Незаконосъобразно строителство
- Отношение на собствениците на ВЕЦ към реките

Извод

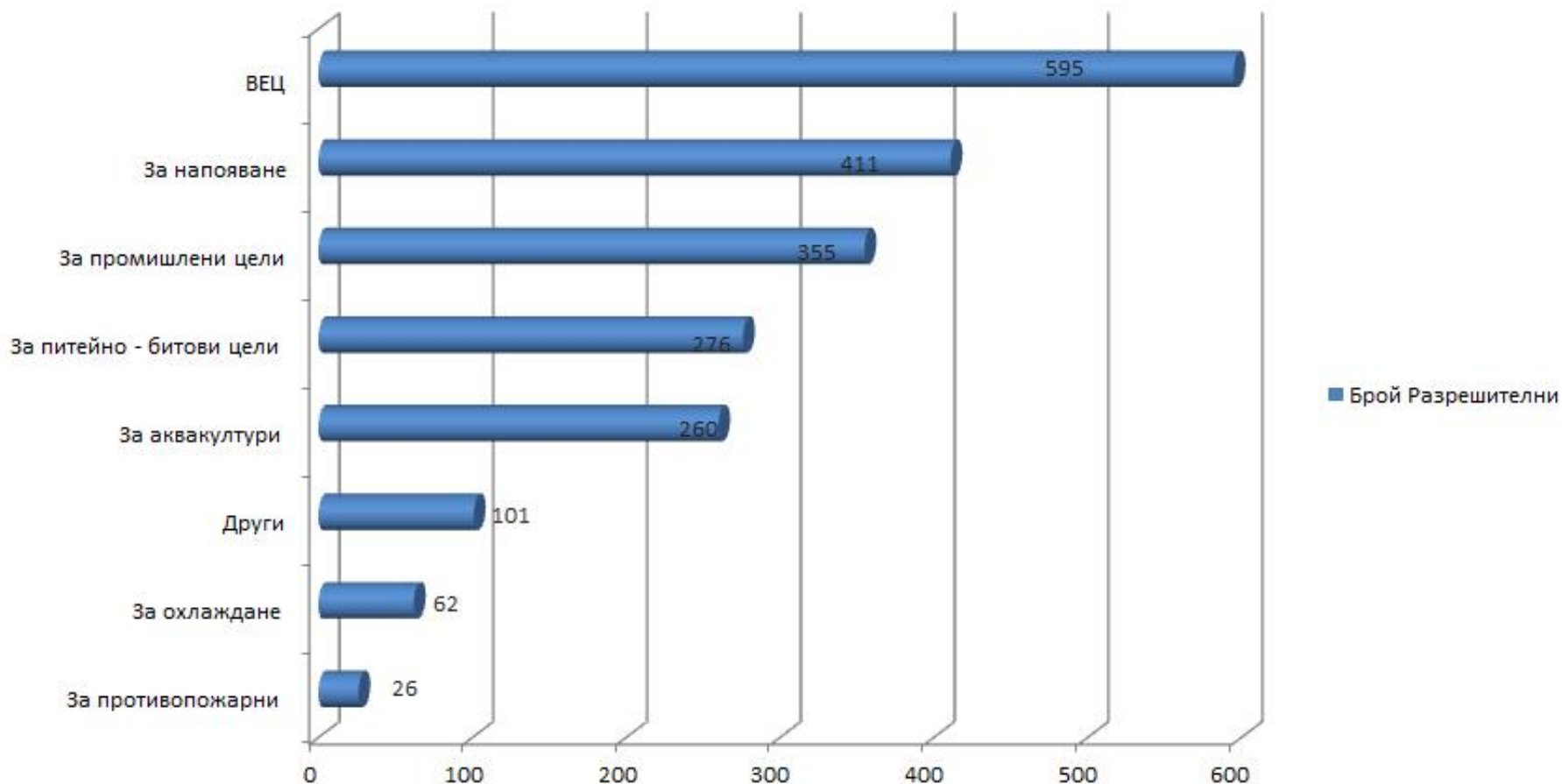
- България е взела подходящи мерки (чрез ЕО и Мерки в ПУРБ) за предотвратяване влошаването на състоянието местообитания – чл. 6 Хаб. Директива
- България е оценила въздействието на бъдещи проекти за ВЕЦ, които кумулативно имат значително влияние и е наложила превантивни мерки (по отношение на заварените нереализирани проекти) – чл. 4 Хаб Директива
- Чрез процедура за ЕО е въвела тези мерки в ПУРБ
- За съжаление тези мерки не са осъществени в пълен и адекватен размер, което нарушава:
 - *Директива 2001/42/ЕС за стратегическата екологична оценка*
 - *Директива 92/43/ЕИО за хабитатите*
 - *Рамковата директива за водите*

Хоризонт на проблема

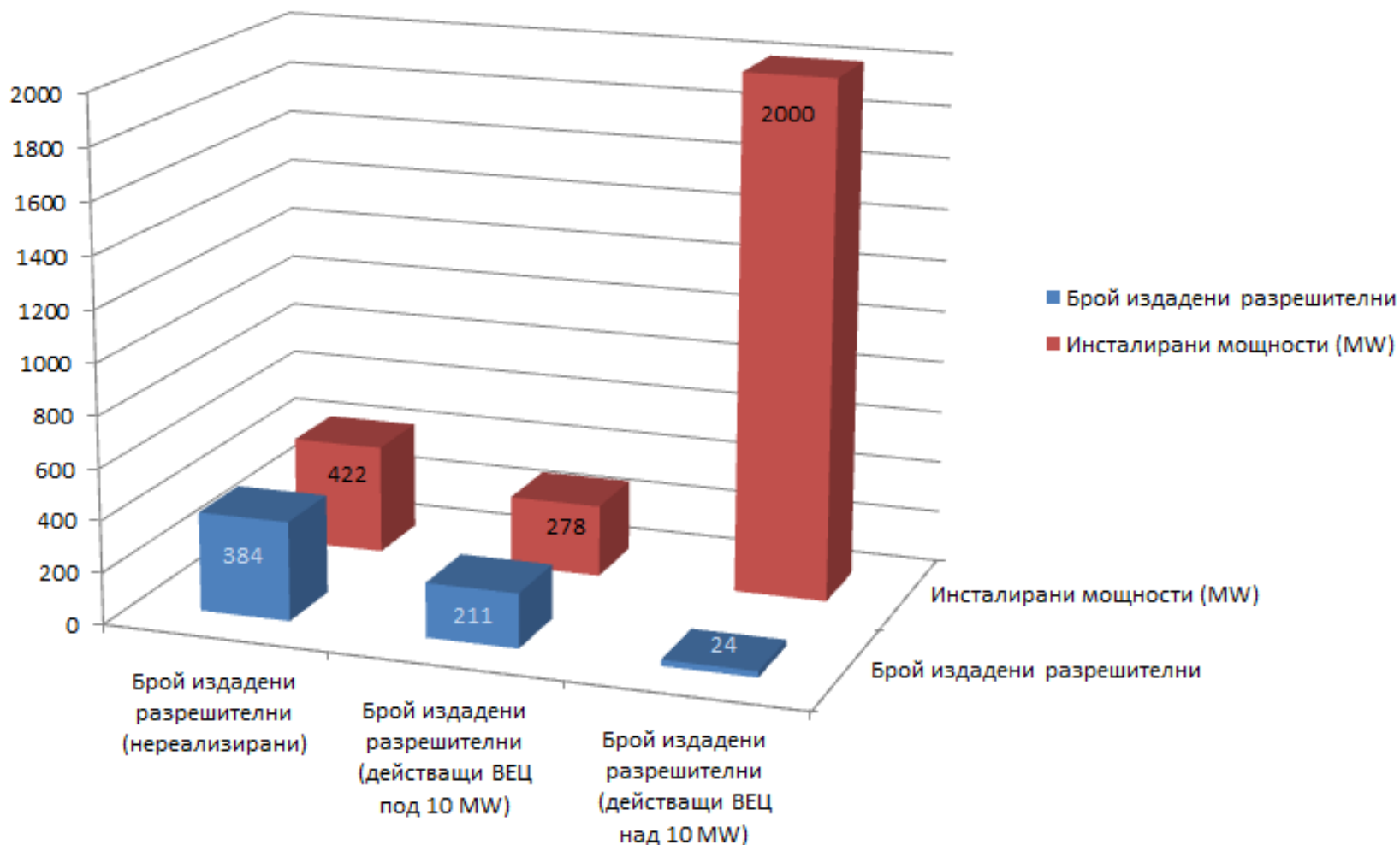
Информационна система за разрешителни и мониторинг при управлението на водите на ИАОС – данни за действащи разрешителни за водовземане от повърхностни води към пролетта на 2014г.

Брой Разрешителни

Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС)

Информационна система за разрешителни и мониторинг при управлението на водите

Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС)

www.eso.bg/default.aspx/page-707/bg

мейл от Goo... WWF Webmail :: Welc... Webmail - Login АБВ Поща Вход | Facebook Georgi Stefanov (@Jor... Google Calendar Google Преводач Карта на Бълга

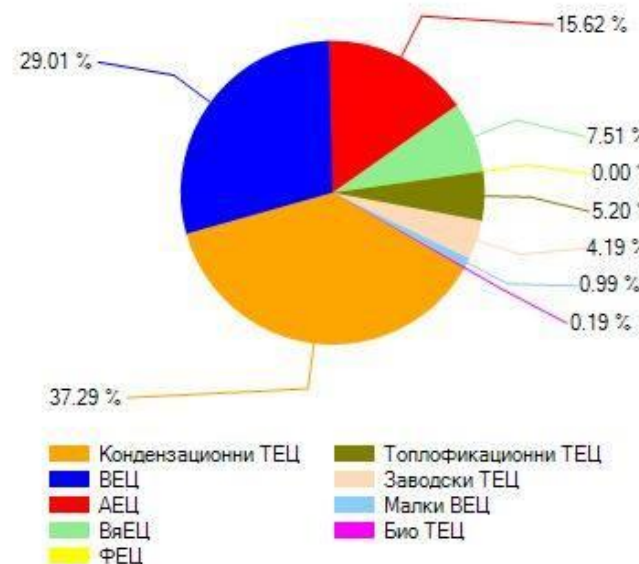
Диспечиране

- Оперативни данни
 - Работа на ЕЕС
 - Реализирани междусистемни физически потоци
 - Междусистемни обмени - план
 - Честоти
 - Товар на ЕЕС
 - Прогноза на товара на ЕЕС
 - Използвана обща преносна способност по граници
 - Оперативна справка за Енергиен баланс
- + Управление на ЕЕС
- + Ремонтни програми
- Календар

Генерация и товар на ЕЕС в реално време

19:11:40

	MW
АЕЦ	1052
Кондензационни ТЕЦ	2512
Топлофикационни ТЕЦ	350
Заводски ТЕЦ	282
ВЕЦ	1954
Малки ВЕЦ	67
ВяЕЦ	506
ФЕЦ	0
Био ТЕЦ	13
Товар РБ	5872

Публикуваните данни са оперативни.

ENTSO-E.

В настоящата диаграма не са отразени търговския обмен, както и енергийните обмени по линия на

Перспективи за развитие на нови ВЕЦ

Таблица 3.1: Предвидени за присъединяване ВЕИ в електропреносната и електроразпределителните мрежи

Вид ВЕИ											Общо за периода до 2024 г.
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
ВяЕЦ, [MW]	50	120	50	40	70	120	80	70	50	30	680
ФЕЦ, [MWp]	42	38	185	46	8	92	19	27	25	38	530
ВЕЦ, [MW]	7	3	1	1	1	1	3	47	60	71	195
БирЕЦ, [MWp]	25	19	4	4	4	4	5	6	6	7	84
ОБЩО:	124	180	240	91	83	217	107	150	151	146	1489

План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2015-2024г.

Регистър на АУЕР – започнали действие ВЕЦ по години

2009 – 142 Действащи мВЕЦ

2010 – 13

2011 – 18

2012 – 18

2013 – 15

2014 – 4

2014 – 217 действащи мВЕЦ

*75% от мВЕЦ са построени след 2000 г.

Въздействие на ВЕЦ върху главните реки в Натура

	Дължина гл. реки без Дунав	Участъци от главни реки в Натура 2000 - хабитати		Дължина на участъци от главни реки, засегнати от ВЕЦ		Дължина на участъци от главни реки, засегнати от ВЕЦ в Натура 2000 - хабитати		Дължина на всички речни участъци, засегнати от ВЕЦ
		Дължина в метри	%	Дължина в метри	% от общо гл. реки	Дължина в метри	% от общо натура 2000 хабитати в главни реки	
Общо	16 566 143	10 160 492	61,33	1 097 383	6,62	771 081	7,59	1 260 903
Реализирани	16 566 143	10 160 492	61,33	450 188	2,72	319 798	3,15	510 228
В проект	16 566 143	10 160 492	61,33	647 195	3,91	451 282	4,44	750 676

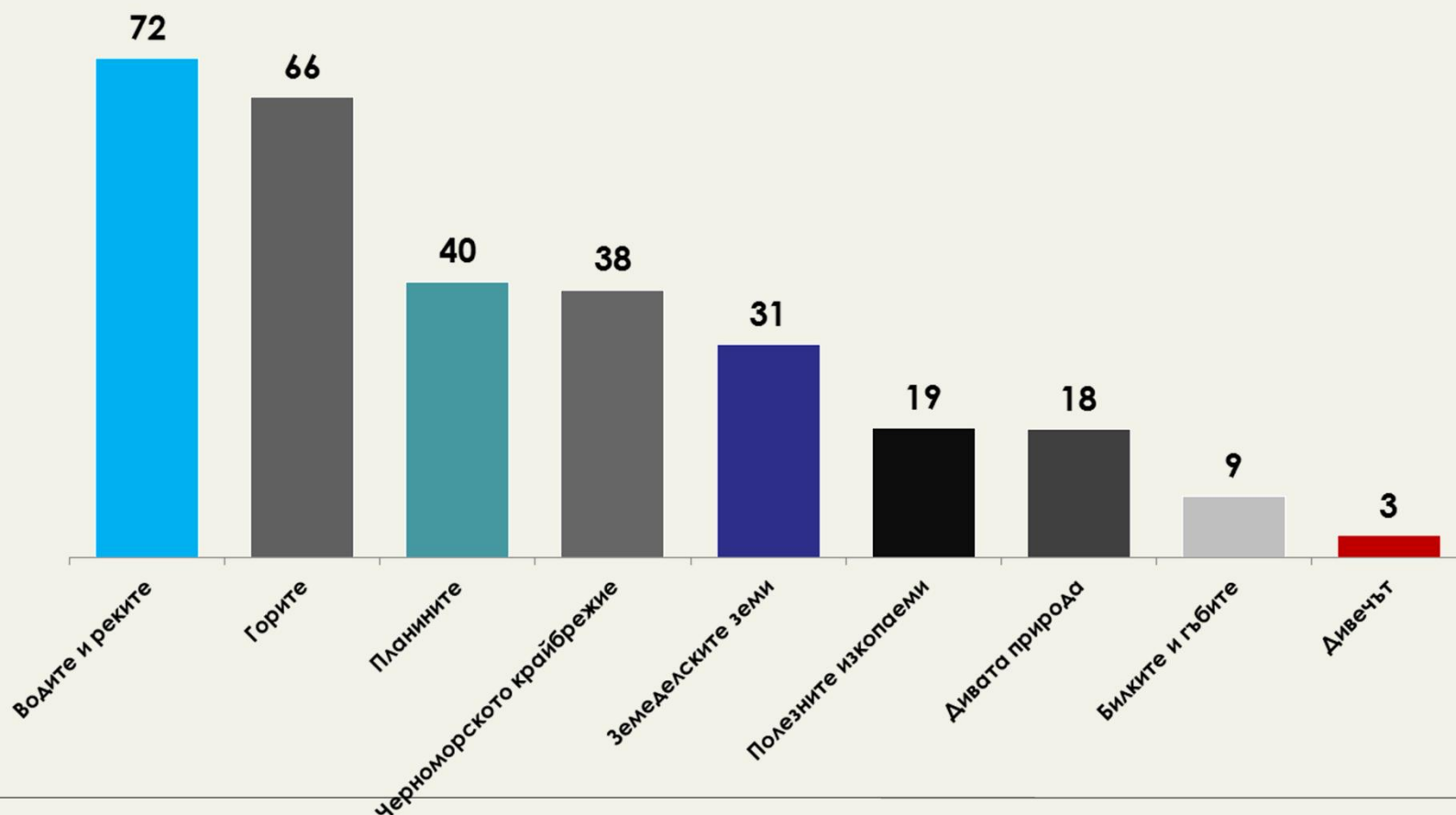
Извод

- Обща законова рамка, залагаща основни ограничения, но нуждаеща се от доразвиване
- Липса на специфични наредби и изисквания
- Липса на адекватен контрол
- Слабости в административните практики
- Непознаване на екологичното законодателство от Общини и ДНСК
- Не се прилагат целите на ЗВ
- Формално прилагане на закона
- Неприлагане на екологичното законодателство в пълния му смисъл поради несъгласуваност между РИОСВ и БД

Разбиране на проблематиката за реките

Обществено съзнание за проблемите*

Кои, според Вас, са най-важните природни ресурси на България?
(до три отговора)

Кои, според Вас, са основните заплахи пред българските реки? (до три отговора)

Кои, според Вас, са най-важните причини, поради които трябва да опазваме реките? (до три отговора)

БАЗА: цялата извадка

Кампания на WWF за реките

Широко медийно отразяване

Редица събития и инициативи

Търсене на обществена подкрепа – близо 10 000 подписа (виртуални и на хартия)

Информиране на обществото за проблемите на реките

dams.reki.bg

Сайт за наблюдение на действащите ВЕЦ/МВЕЦ в България – инициран от "Риболовен клуб Балканка" и WWF

← dams.reki.bg/Dams/Map

Search

Начало

За сайта

Списък на вецовете

Карта на вецовете

Документи

Как да пуснем жалба?

Какво и как да снимам?

Как да помогна?

За информацията в сайта

ВЕЦ - нова история и проблеми

Забелязани грешки

Условия за ползване

Вецове

0002 - МВЕЦ Кутела
0005 - ВЕЦ Априлци
0007 - ВЕЦ Арнаут дере
0009 - МВЕЦ Арнаутовец
0010 - ВЕЦ Асеница 1
0011 - ВЕЦ Асеница 2
0013 - ВЕЦ Баните
0015 - ВЕЦ Батошево 1
0016 - ВЕЦ Батошево 2
0020 - ВЕЦ Бели Вит
0031 - ВЕЦ Ботуня
0032 - ВЕЦ Бояна
0033 - ВЕЦ Брусен
0034 - МВЕЦ Буйновска
0037 - МВЕЦ Бързи вир
0039 - ВЕЦ Бял извор
0041 - МВЕЦ Бяла река
0047 - ВЕЦ Видима
0059 - ВЕЦ Гашня 2003
0062 - ВЕЦ Горни Лом
0063 - ВЕЦ Горски Дол
0066 - ВЕЦ Гурково
0068 - МВЕЦ Гьоврен
0070 - ВЕЦ Давидково 2
0078 - МВЕЦ Дисилица
0080 - ВЕЦ Долене 1
0084 - ВЕЦ Дунав

Dams

Карта на действащите ВЕЦ/МВЕЦ в България

Карта на вецовете - Легенда:

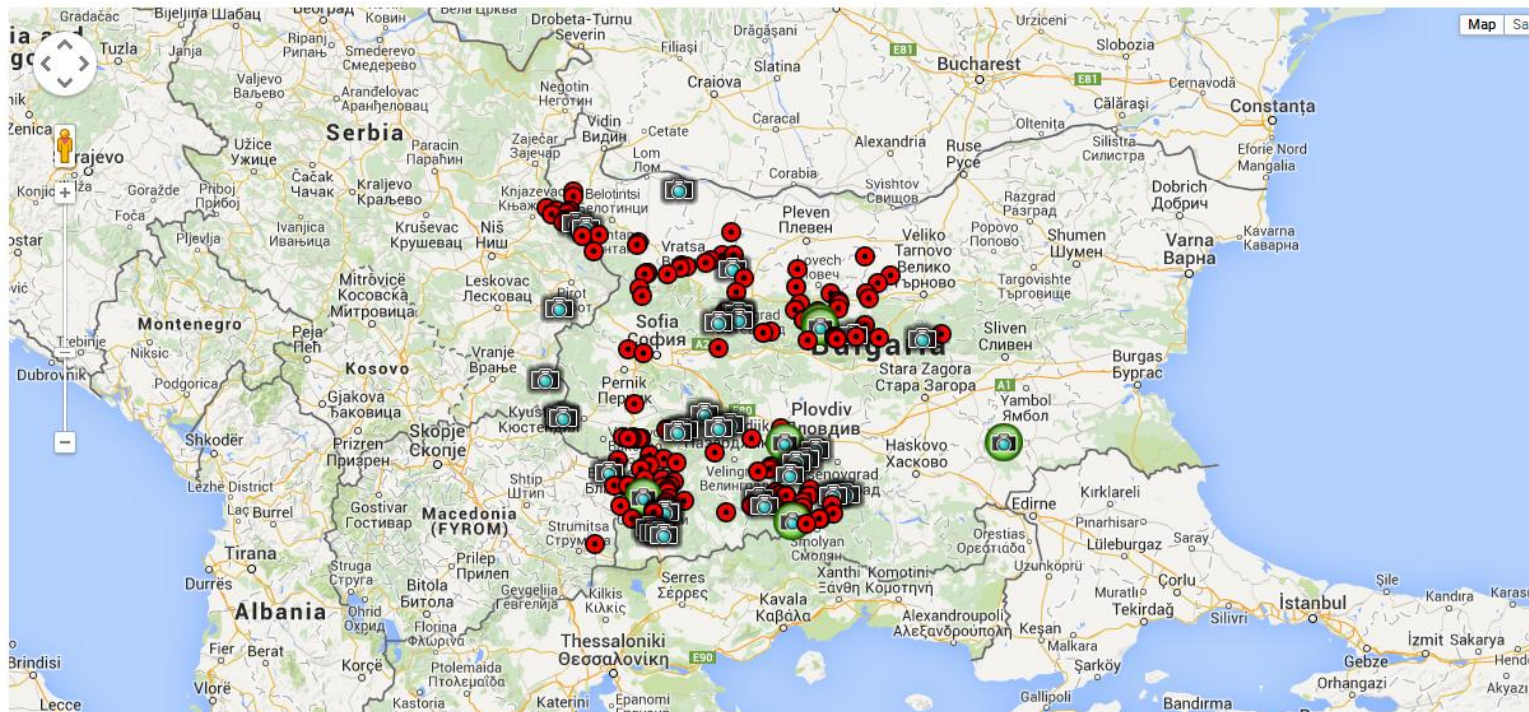
- marker='4:38' - Имаме снимки / **НЯМА ПРОБЛЕМ**

- marker='4:46' - Имаме снимки / **ИМА ПРОБЛЕМ**

- marker='4:49' - Нямаме снимки

Пресъхнали речни корита

ВЕЦ Забърдо - река Чукуркьойска

© Иван Милев
Прозрачни Планини

Пресъхнали речни корита

ВЕЦ Хидроенерджи - Чаирска река

© Иван Мишев,
Прозрачни Планини

Пресъхнали речни корита

ВЕЦ Света Петка - Крива река над Сестримо

© Димитър Куманов,
клуб Балканка

Пресъхнали речни корита

ВЕЦ Света Петка - Крива река над Сестримо

© Димитър Куманов,
клуб Балканка

Пресъхнали речни корита

ВЕЦ Света Петка - Крива река над Сестримо – година по-късно

© Димитър Куманов,
клуб Балканка

Минимален воден отток

- Няма наредба
- Не се спазва действащата уредба
- Неефективност на контрола

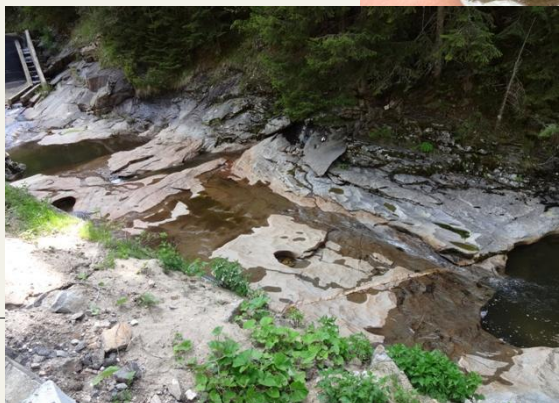
ПЗР ЗИД ЗВ (ДВ, бр. 65 от 2006 г.)

§ 125. До издаването на методиката по чл. 135, т. 1 минимално допустимият отток в реките се определя на 10 на сто от средномногогодишното водно количество, но не по-малко от минималното средномесечно водно количество с обезпеченост 95 на сто към точката на всяко съоръжение за регулиране на оттока или за водовземане.

Неефективност на проверките

ВЕЦ Буйновска, река Буйновска –
месец преди проверката на БД

Същата река по време на 2-рия ден
на проверката– екологичният
минимум е налице

© Иван Мишев, Андрей
Ковачев, СДП Балкани

Рибни проходи

ВЕЦ Мартиново - р.Найденица над Чипровци

© Димитър Куманов,
клуб Балканка

Рибни проходи

ВЕЦ Сливка - р. Давидковска

© Димитър Куманов,
клуб Балканка

Рибни проходи

ВЕЦ Давидково 2 - р. Давидковска

© Андрей Ралев,
СДП Балкани

Рибни проходи - липса на пълна нормативна уредба

- Липса на съгласувани от ИАРА проекти
- Липса на срок по чл. 44б ЗРА за изграждането
- Липса на Наредба (МЗХ и МОСВ)
- Неприлагане на мерките по ПУРБ за привеждане в съответствие
- Разминаваща се отговорност между ИАРА и БД
- Добрите примери доказват, че ефектът им е слаб (смекчаваща мярка)

ВЕЦ в Натура

Река Ощавска (приток на Струма)

НАТУРА 2000, зона Кресна BG0002003,

ПСК "Старт" АД

Заповед за обявяване на защитената зона BG0002003 Кресна (11.11.2008) с изрична забрана за строителство на ВЕЦ

СДП БАЛКАНИ и РС БАЛКАНКА 2009 обжалват – делото решено на закрито заседание от 5 ч-ка на ВАС - липса на правен интерес

Социални проблеми – ВЕЦ при с. Хайдерин

gis.wwf.bg/rivers/

Реките на България

Научи повече За нас

Активни слоеве Картни Основи

ВЕЦ Елена

Река: р. Огоста
Басейн: Огоста и западно от Огоста
Басейнова Дирекция: БДДР-Плевен
Етап: Въведено в експлоатация
Въведено в експлоатация: 2,012 г.
Тип: сграда ВЕЦ
Тип ВЕЦ: руслов
Мощност (KW): 960
Екологични води след водохващането (л/с): 0
Номер на разрешително: 11140033
Издадено: 7/28/2008 3:00 AM
Старо разрешително: 11140033
Титуляр: ЕЛЕНА БИЛД ЕООД
Коментари:

Zoom to

300 m

28° 41' 02" S 43° 53' 25" E

Социални проблеми – ВЕЦ при с. Хайдерин

Социални проблеми – ВЕЦ при с. Хайдерин

Десетки къщи в Хайредин са заплашени от рухване заради подпочвени води

Хората обвиняват местната ВЕЦ и заплашват с гражданско неподчинение, ако няма мерки

btvnovinite.bg

06.03.2015 09:54 | Обновена: 06.03.2015 10:03 | [Хайредин](#) | Видяна: 730 | Коментари: 0

[f Share](#) 86 [Tweet](#) [g+ Share](#) [Mail](#)

[5](#) [7](#)

Снимка: btvnovinite.bg

Паника в малката община Хайредин заради високи подпочвени води, които разяждат основите на десетки къщи. В някои мазета водата е над метър и е там от месеци, въпреки че от общината правят опити непрекъснато да я изпомпват.

Хората се страхуват, че домовете им ще рухнат. И твърдят, че не природата е виновна за тежкото положение.

Начало > Предаване на части > ВЕЦ наводнява къщи във врачанското село Хайредин

ВЕЦ наводнява къщи във врачанското село Хайредин

декември 29, 2014 Брой прочитания: 383

0 Коментара

Цялото предаване - [Момичетата от ансамбъла по художествена гимнастика в "Денят започва" – 29.12.2014](#)

Хронично бедствие тревожи жителите на врачанското село Хайредин. 50 къщи постоянно са във воден капан заради построената в близост малка ВЕЦ, съобщава в "Денят започва" Илиана Минковска. Мазетата на хората са пълни с вода, която подкопава основите и ако не се вземат бързи мерки, има опасност къщите да започнат да се рушат, казаха от кметската управа.

Социални проблеми – р Видима

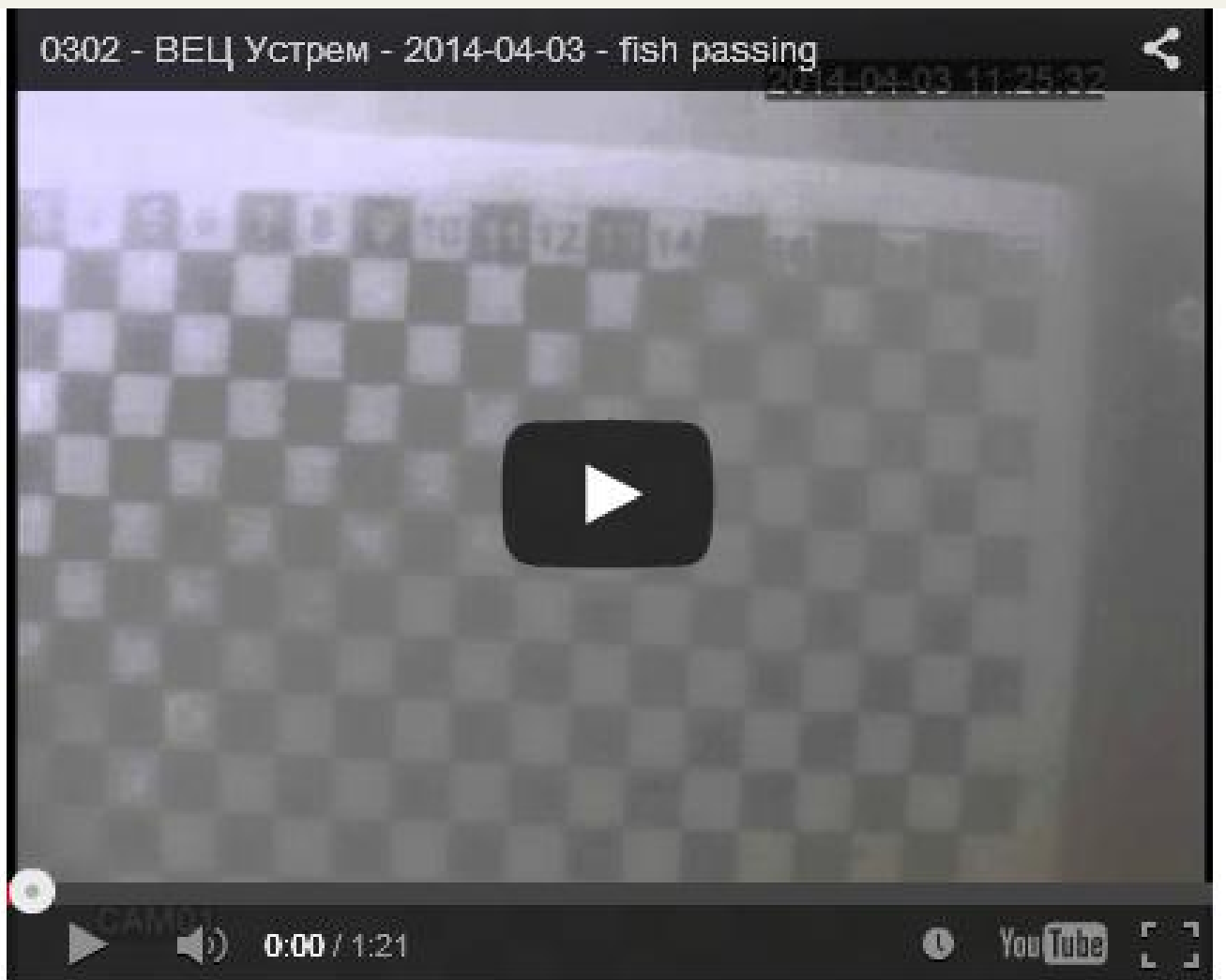
ВЕЦ Стърна

ВЕЦ Стърна

Предложения за решения относно ВЕЦ

Неотложни действия

Законодателни промени

Създаване и оптимизиране на подзаконовата нормативна уредба

Действия във връзка с актуализацията на ПУРБ

Предварително планиране на ВЕЦ

Мерки по отношение на действащи ВЕЦ

Предложения за решения относно ВЕЦ

Неотложни действия:

- Мораториум върху строителството на ВЕЦ, вкл. чрез забрана за издаване на разрешителни за строеж на основание ОС на ПУРБ,
 - Превантивна мярка на основание ЗООС и ЗБР
 - Цели да се преустанови мултиплицирането на лошите практики
 - Със срок до изработването на необходимата нормативна уредба
- Стратегическа оценка на въздействието от вече построените ВЕЦ, вкл.:
 - Хидроложки анализ
 - Хидротехнически анализ
 - Хидробиологичен анализ, установяващ и кумулативния ефект
 - Социално-икономически анализ

Предложения за решения относно ВЕЦ

Законодателни промени :

- Въвеждане на еднозначен и ясен ред за преразглеждане и прекратяване на разрешителни на база ПУРБ и на база въздействие върху екосистемите
- Уреждане на въпроса със системните нарушения и прекратяване на разрешителни
- Въвеждане на ясни и лесно установими критерии за констатиране увреждането на околната среда (напр. липсата на макрозообентос)
- Въвеждане на задължителни автоматизирани измервателни уреди с публични данни в реално време
- Промени в Закона за рибарство и аквакултури с акцент реда за приемане на рибните проходи

Предложения за решения относно ВЕЦ

Създаване и оптимизиране на подзаконовата нормативна уредба:

- Наредба за минималния воден отток
- Наредба за рибните проходи
- Изменения в Наредбата за ползване на повърхностни води относно
 - Възможностите за удължаване на разрешителни
 - Системи за мониторинг на водните количества
- Наредба за проучване, проектиране, изграждане, експлоатация и контрол на ВЕЦ

Предложения за решения относно ВЕЦ

Действия във връзка с актуализацията на ПУРБ

- Уеднаквяване към най-високите критерии на мерките във всички ПУРБ
- Ясно разграничение между ВЕЦ с издадени разрешителни за строеж и такива без
- Ясно дефиниране на задължителни процедури по ОВОС/ОС
- Идентифициране на речни участъци, с крайно негативен ефект от ВЕЦ
- Ред за преразглеждане на всички издадени разрешителни с оглед на нормативната уредба
- Ясни мерки и срокове за привеждане на действащи ВЕЦ към изискванията на нормативната уредба
- Пълно и последователно прилагане от институциите на Плановете за управление на речните басейни и техните Екологични Оценки

Предложения за решения относно ВЕЦ

Мерки по отношение на действащи ВЕЦ

- Автоматични измервателни устройства за минималния воден отток с дистанционно предаване на данните в реално време до БД, интернет
- Нови рибни проходи и системи за мониторинг
- Изненадващи съвместни проверка на работата на съоръженията от Дирекция „Управление на Водите“ и НСЗП към МОСВ
- Въвеждане на програми за проучвателен мониторинг за установяване екологичното състояние на водното тяло в участъците
- Преразглеждане на разрешителни съобразно актуализираната нормативна уредба
- Реконструкция на ВЕЦ с цел привеждане в съответствие с актуализираната нормативна уредба и условията на околната среда

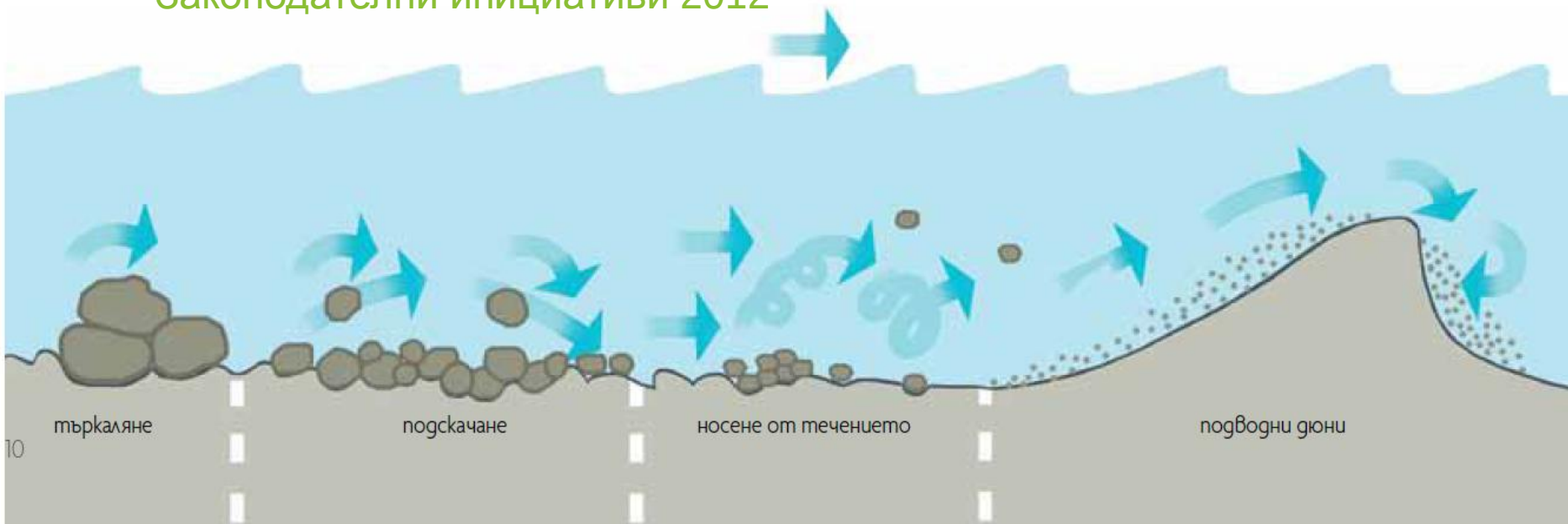
Предложения за решение на ВКСВ

WWF предлага ВКСВ да вземе решение, с което да предложи да МОСВ да:

- наложи превантивни мерки във връзка с одобряването и строителството на ВЕЦ по реда на ЗООС и ЗБР, на основание ЕО на ПУРБ
- извърши цялостна оценка на въздействието от вече построените ВЕЦ
- инициира нужните законодателни промени в ЗВ
- предприеме действия по изработване и оптимизиране на подзаконовата нормативна уредба (като Наредба за рибните проходи, Наредба за минималния воден отток и тн.)
- издаде вътрешна заповед до всички БД относно мерки и ограничения, задължителни за включване при актуализирането на ПУРБ, вкл. описване на ВЕЦ с разрешителни за строеж и без
- разпреди на БД да извършат проверки на действащите ВЕЦ, като дават задължителни предписания във връзка с нормативните изисквания
- предприеме необходимите действия по въвеждането на механизъм за предварително планиране на ВЕЦ извън зоните за защита на водите
- възприеме подход към преустановяване добива на инертни материали от реките и да се затегне контролът върху почистването на наносни отложения

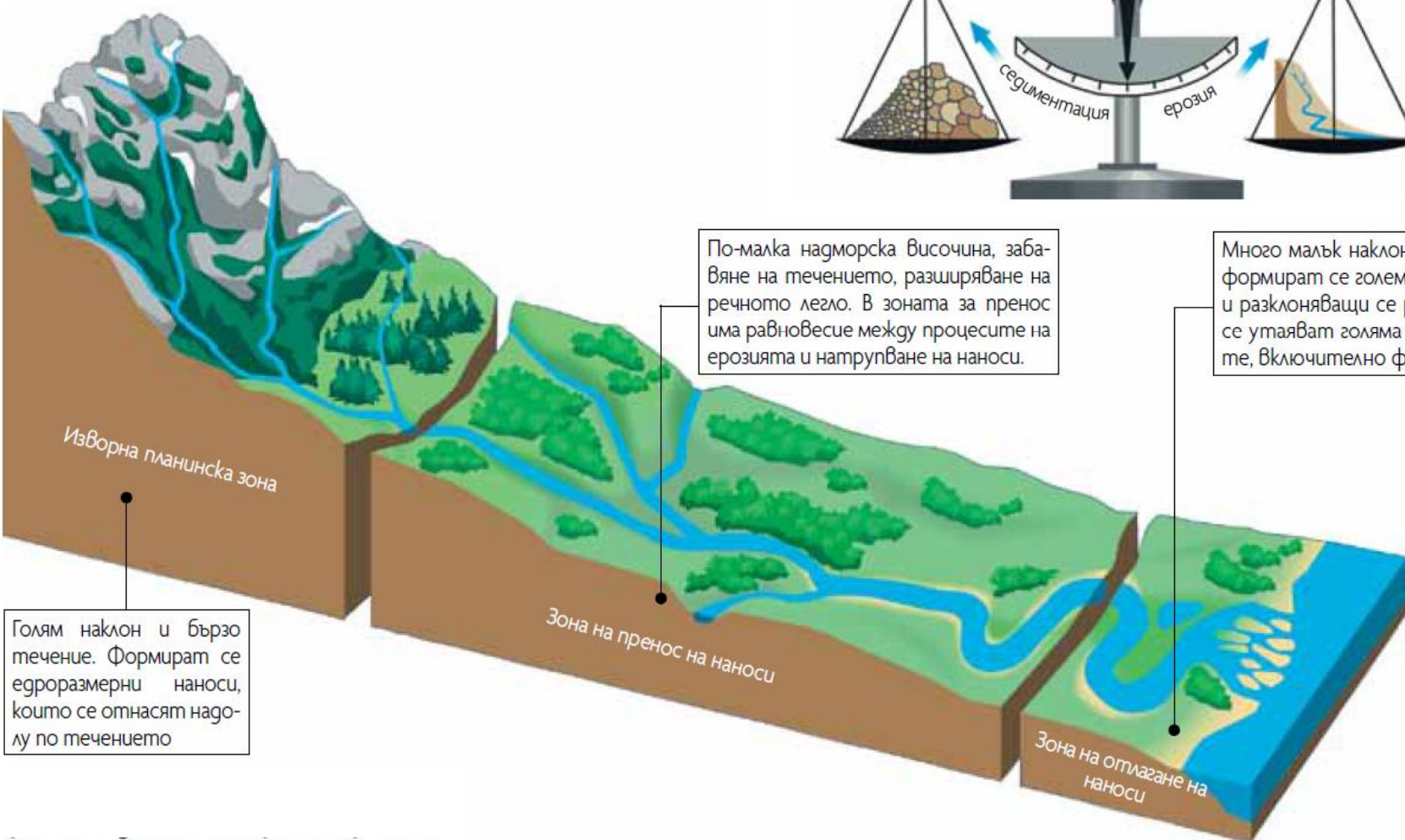
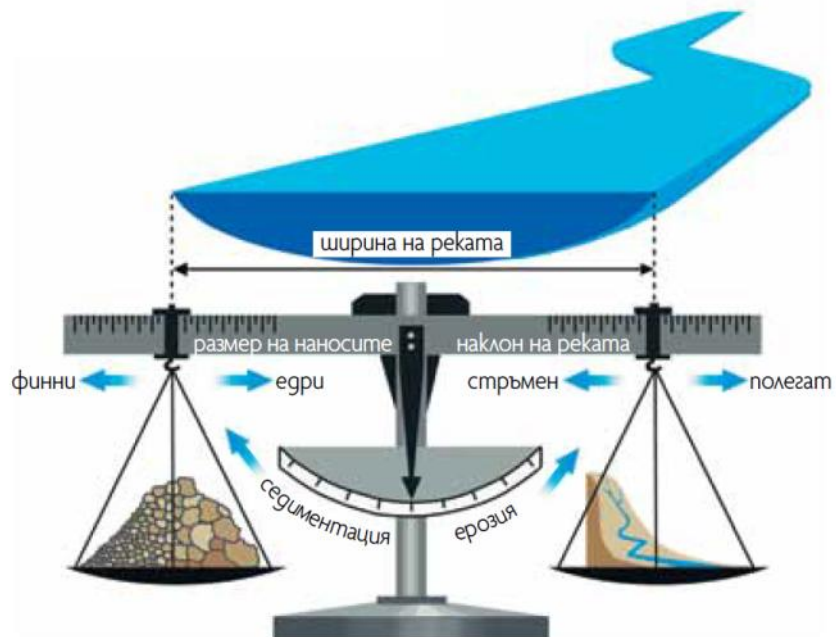
Добив на инертни материали

- Сходна правна материя и отрицателно екологично въздействие (констатирано и в ЕО на ПУРБ)
- Все по-значим екологичен проблем
- Ясна визия за разрешаване на въпроса
- Затруднен и неефективен контрол
- Действия на институции, БАПИМ, WWF и други организации в периода 2007-2009 (доклади, брошура, сигнали и др.)
- Законодателни инициативи 2010
- Законодателни инициативи 2012

РЕКАТА ПО ДЪЛЖИНА

Надлъжна структура на речния коридор

По-малка надморска височина, забавяне на течението, разширяване на речното легло. В зоната за пренос има равновесие между процесите на ерозията и натрупване на наноси.

Много малък наклон, бавно течение, формират се големи завои (меандри) и разклоняващи се речни ръкави. Тук се утаяват голяма част от наносите, включително фините.

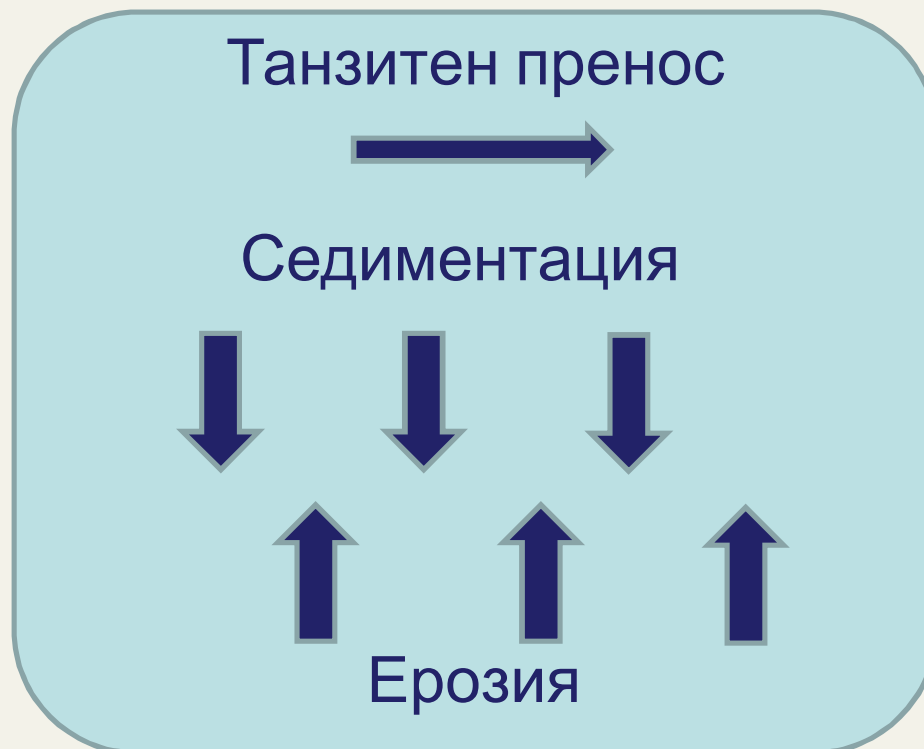
Голям наклон и бързо течение. Формират се едроразмерни наноси, които се отнасят надолу по течението

Зона на отлагане на наноси

Баланс на наносите в речен участък

Постъпващ
и наноси

Изнасяни
наноси

Баланс на наносите в речен участък

Танзитен пренос

Седиментация

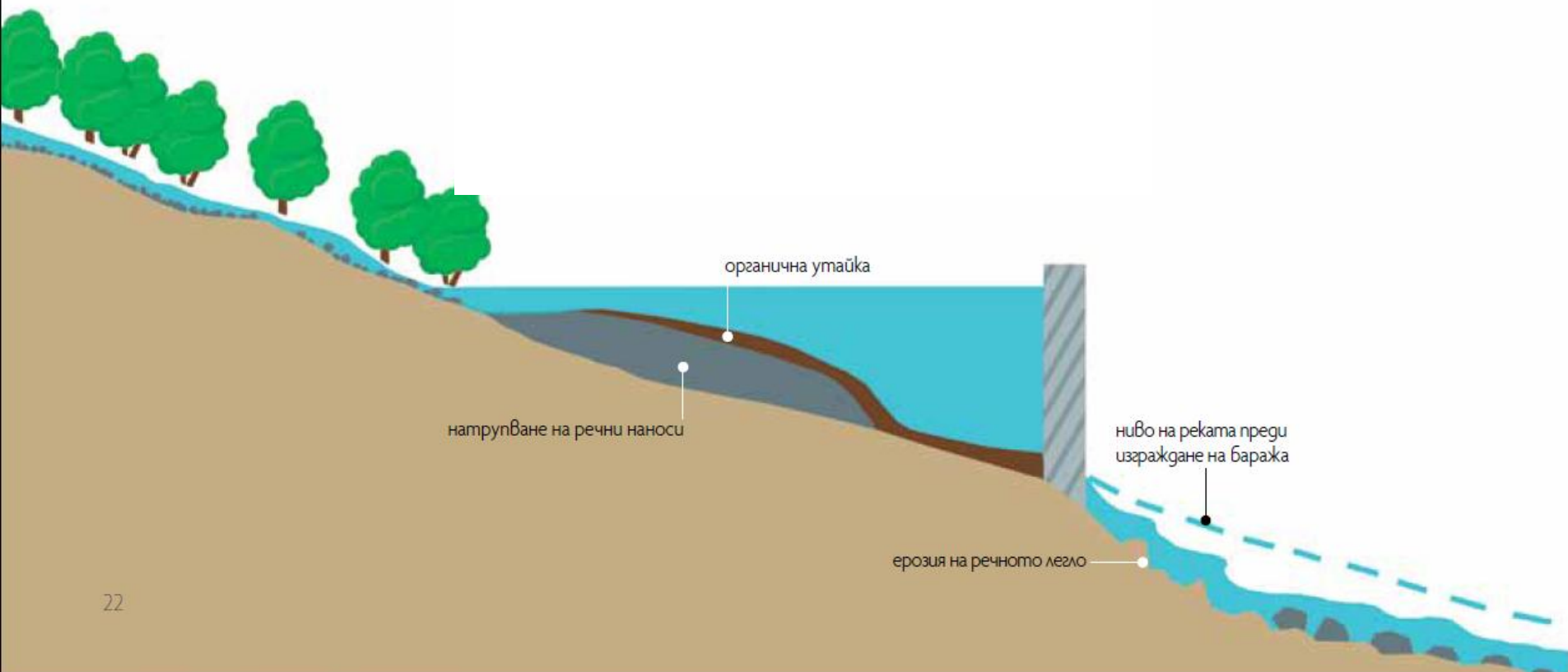
Ерозия

Постъпващ
и наноси

Изнасяни
наноси

Прекъсване преноса на речни наноси от язовир

Констатации на ОС на ПУРБ относно баластриерите

- Режимът на издаване на разрешителни има силно негативно влияние върху ключовите елементи на зоните - видовете и местообитанията – обект на опазване в тях.
- Трябва да бъдат наложени ограничения - **не трябва да бъдат предоставяни в бъдеще**
 - разрешителни за баластиери в защитени зони, чийто предмет на опазване са крайречни и речни местообитания, както и видове животни, свързани с течащи води (реки).

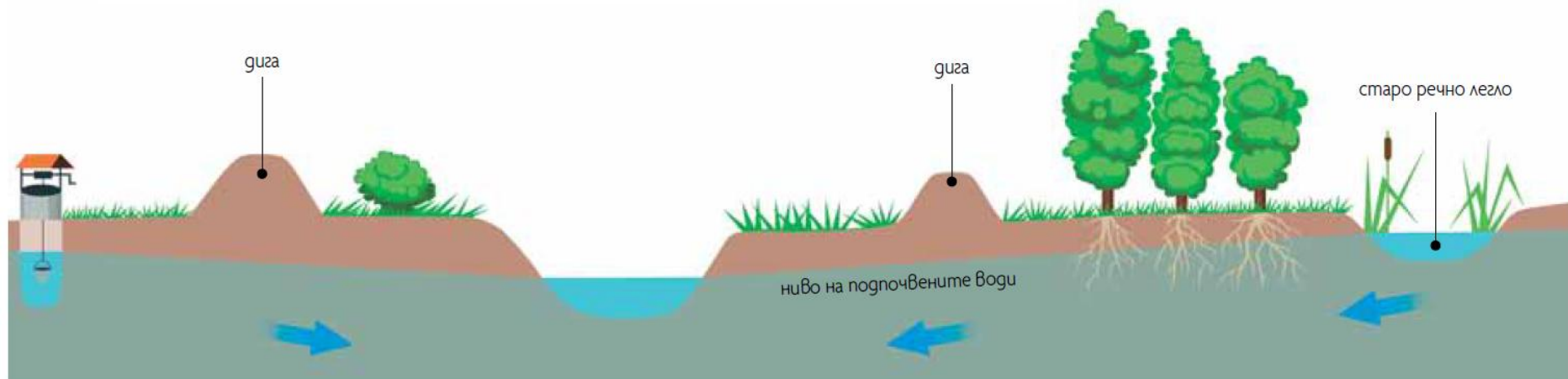

Констатации на ОС на ПУРБ относно баластриерите

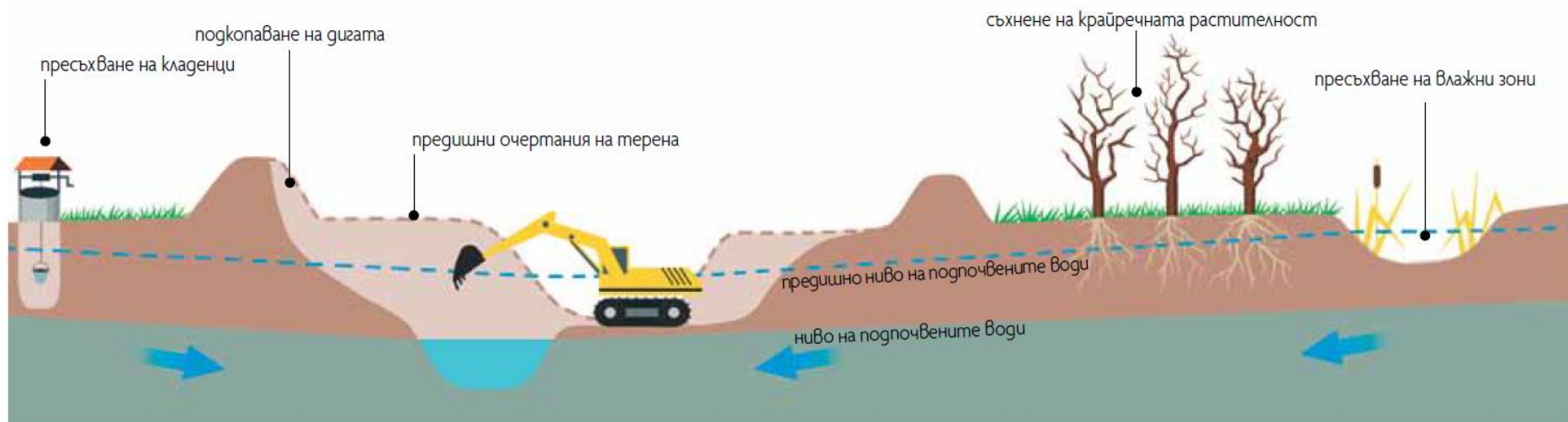
Разработването на баластриери в речното корито води до

- разрушаване на дънни местообитания на риби, земноводни и водни безгръбначни;
- дестабилизира се речното дъно в засегнатия участък;
- повишава се количеството на твърдия отток и
- съответно се влошава качеството на водата поради постоянно повишена мътност
- това въздействие може да бъде значително по обхват, тъй като засяга и участъци надолу по течението;
- при изземане на наноси от речното корито през размножителния период на рибите може да бъде унищожен оплоден хайвер на риби и земноводни и отделни индивиди от бисерна мида.

Вкопаване на речното легло в резултат на ерозия и добив на инертни материали

Река скоро след коригирането ѝ

Река 10-20 години след коригирането ѝ

Добивът на инертни материали от реките не е забранен

ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ

Глава осма.

ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ И ВОДНИТЕ ОБЕКТИ

Чл. 116. (1) Всички води и водни обекти се опазват от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети, включително:

1. постигане на добро химично и екологично състояние на повърхностните води;

4. осигуряване развитието на водните екосистеми и свързаните с тях сухоземни екосистеми.

(2) За постигане на целите по ал. 1 се определят:

...

7. динамичните запаси на твърдия отток на реките;

8. ограничения при издаването на разрешителни за:

а) ползване на воден обект за изземване на наносни отложения;

Чл. 118з. (Нов - ДВ, бр. 61 от 2010 г.) Мястото за изземване на наносни отложения не се определя в участък:

1. където наносните отложения са разположени след язовирни стени или бентове на 500 м надолу по течението на реката или до първия непресъхващ приток, когато той е на разстояние повече от 500 м от съоръжението;

2. на по-малко от 500 м преди и след:

а) пункт за мониторинг на повърхностните води или пункт за мониторинг на количественото състояние на подземни води, разположен в близост до реката;

б) изградени хидротехнически съоръжения;

3. където са въведени ограничения и забрани в плана за управление на речните басейни, свързани с постигане на целите по [чл. 156а](#);

4. където тази част от реката попада в зони за защита по [чл. 119а, ал. 1, т. 5](#), обявени за опазване на местообитания и биологични видове, с изключение на дейностите по поддръжка на съществуващите корекции на реки;

5. на по-малко от 3 км преди и след пункт за мониторинг на водите на река Дунав, освен в случаите при построяване и поддържане на хидротехнически съоръжения и фарватера, и в случаите на доказване, че изземването не намалява качеството на мониторинга.

Чл. 119а. (1) Зоните за защита на водите са:

...

5. защитените територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

Чл. 119б. За териториите и зоните по [чл. 119а, ал. 1, т. 5](#) могат да бъдат определени специфични изисквания към състоянието на водите, които трябва да се постигнат и/или поддържат според:

1. заповедта за обявяването, издадена по реда на [Закона за защитените територии](#) или [Закона за биологичното разнообразие](#);
2. влязъл в сила план за управление на защитена територия или защитена зона;
3. влязъл в сила план за действие за растителен или животински вид.

НАРЕДБА ЗА ПОЛЗВАНЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

Чл. 45., Чл. 46., Чл. 47., Чл. 50., Чл. 51., Чл. 52.

ЗАКОН ЗА ВОДИТЕ

Допълнителни разпоредби

§ 1. (1) По смисъла на този закон:

89. "наносни отложения" са динамичен възобновяем запас от твърдия отток, отложен в речното легло по време на пълноводие, с едрина на зърната над 0,1 мм, съставени от неразтворими минерални и скални частици;

НАРЕДБА ЗА ПОЛЗВАНЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на наредбата:

15. "**Наноси**" са речни натрупвания, образувани в резултат на ерозионното действие на водата, представляващи част от твърдия отток на реката, които се пренасят от водните течения.

16. "**Изземване на наносни отложения**" е отнемане на допустим годишен обем от наносни отложения, акумулирани в границите на воден обект, в размер, ненарушаващ доброто екологично състояние на водното тяло, не оказва вредно въздействие на близко разположени инженерни съоръжения и околна среда, при което не се очакват необратими деформации във водния обект.

24. "**Динамични запаси**" са възобновяемите запаси от инертни материали, които се формират в границите на конкретния воден обект за една средна по влажност хидроложка година.

Въздействия от добива на инертни материали в речните корита върху биологичното разнообразие

Основни директни въздействия

- Директно унищожаване на индивиди
- Повишената мътност на водата
- Намаляване на само пречиствателната способност
- Създаване на условия за замори
- Замърсяване.
- Безпокойство
- Пряко засегнати групи водни организми
- Фитобентос, потопена водна растителност и макро водорасли
- Макрозообентос
- Риби 85% от видовете риби включени в приложение 2 на ЗБР
- Фитопланктон
- Зоопланктон

Добивът на инертни материали от речните корита най-силно засяга 9 типа природни местообитания и местообитания на видове включени в Приложение I и II на Директива 92/43/ЕЕС и Закона за биологичното разнообразие:

Икономически въздействия

Проучване на състоянието и практиките за добив на инертни материали от реки в България
- БАПАМ

Алтернатива		Мярка	Средно годишно
Разходи			
Разходи за мерки по възстановяване на нанесени щети на база ПУРБ	На база оценка за мерките, с който да се премахнат нанесени щети вследствие на прекаления добив на инертни материали от речните корита. Направена е оценка на необходимите инвестиционни разходи, които по експертна оценка възлизат на около 40 млн.лв. Прието е, че тези щети са нанесени за 15-годишен период.	лв.	2 666 667
Разходи на ползватели на водни обекти	На база оценка на разходите за нови разрешителни, които не са удовлетворени от БД, оценката се базира на направените интервюта - 10 разрешителни годишно по 15000 лв. разходи за разрешително.	лв.	150 000
Разходи за ремонт на пътища	На база оценка на разходите за ремонт на пътища, общо 97 км, годишно по 4000 лв. на км.	лв.	388 000
Разходи за контрол от страна на МОСВ	На база оценка за разходите за 2-ма служители на БД по 2 проверки годишно плюс разходите за транспорт	лв.	50 440
Пропуснати приходи от концесионни такси, в случай че същите количества бяха добивани в кариери, отдадени на концесии	Оценката е направена на база 2,54 лв. концесионна такса на един кубик на база информация за 2008 г. и допускане за нерегламентиран добив от 70% над разрешените количества от 1 млн.куб.м. годишно	лв.	1 778 000
Общо разходи		лв.	5 033 107
Приходи			
От такси, включително такси на общините за добив на пясък от речни корита според общинските наредби	Оценката е направена на база 1 лв. за разрешен добив на баластра от речните корита съобразно разрешителните	лв.	1 000 000
От наложени глоби при констатирани нарушения	Оценката е направена на база проведени интервюта, санкции са наложени на всеки четвърти от проверяваните обекти по 1000 лв. на санкция	лв.	48 500
Общо приходи		лв.	1 048 500

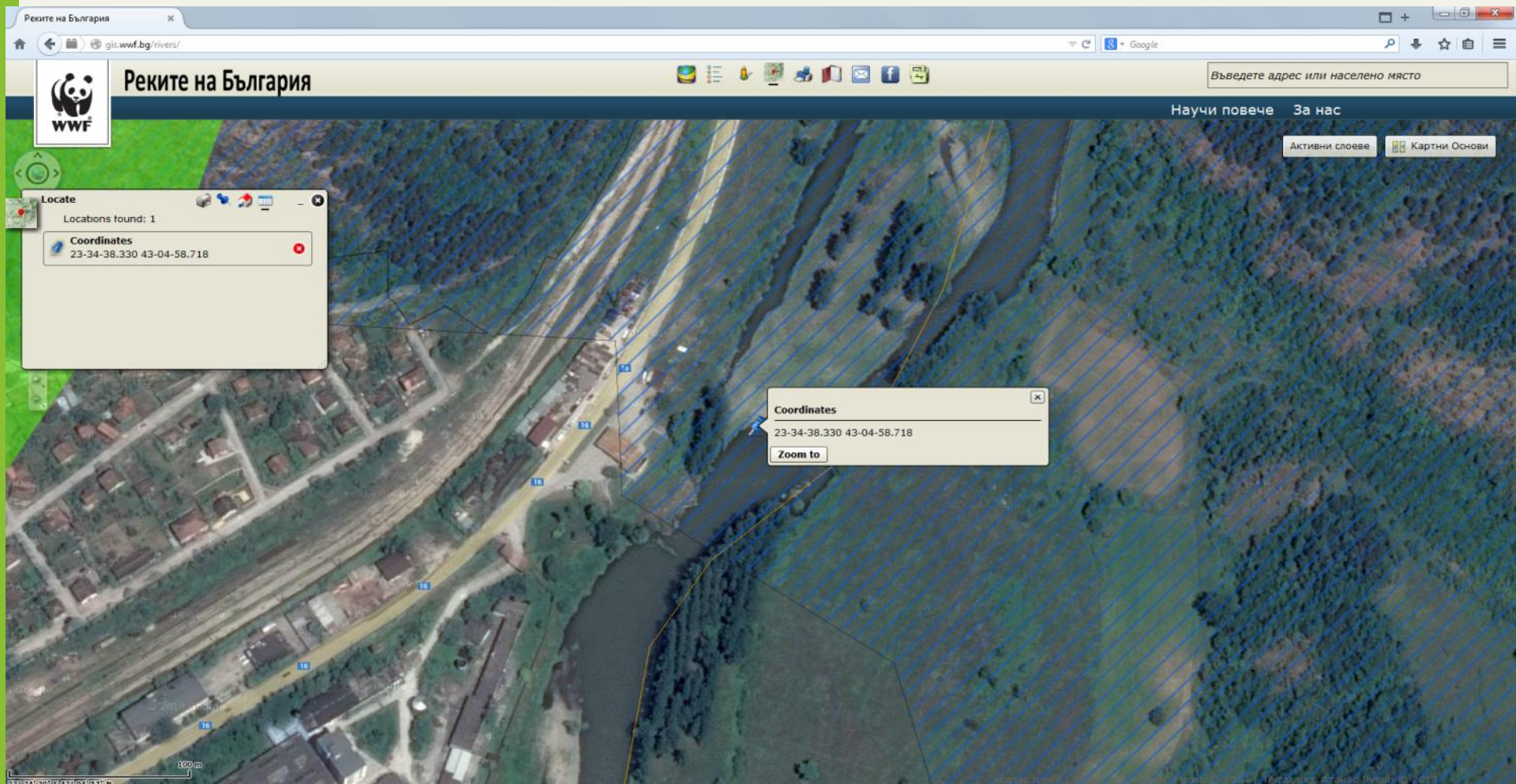

Моста на река Струма между Петрич и Сандански

Заобикаляне на забраните за баластриери

Заобикаляне на забраните за баластриери

Реките на България

Въведете адрес или населено място

Научи повече За нас

Активни слоеве Картни Основи

Измерване

Заобикаляне на забраните за баластриери

Разрешително, издадено на осн. 46, ал.1, т.4 ЗВ – изземване на наносни отложения от повърхностни водни обекти

В самото Разрешително целта на ползването е „поддържане проводимостта на речното легло“ – тоест по реда на Глава девета – защита от вредното въздействие на водите.

Реките на България

Въведете адрес или населено място

Научи повече За нас

Активни слоеве Кар

ОБОБЩЕНИ ПРЕПОРЪКИ

Прекратяване на практиката за ползването на воден обект с цел изземане на наносни отложения за всички водни тела.

Изваждане от ЗВ и Наредба за ползване на повърхностните води на текстовете, които определят ползването на наносните отложения и свързаните формулировки.

Третиране на особените случаи:

- 1. Изземане на наносни отложения в язовири.** Материята да се урегулира чрез Закона за подземните богатства. Отразяване на промените в ЗВ и ЗПБ
 - 2. Експлоатация на наносоуловителни съоръжения.** Уреждане на въпроса за собственост и третиране на наносите.
 - 3. Поддържане на международния плавателен път по р. Дунав.**
-

4. Поддържане параметрите на съществуващи корекции и изграждане на нови корекции (свързани със защита от вредното въздействие на водите). Като се въведат мерки за защита на водите:

- Дейността се осъществява въз основа на проект възложен от собственика/стопанина на обекта. (не е на разрешителен режим).
 - Планът се съгласува със заинтересованите институции.
 - Оформянето на речното легло става чрез преместване на наносните отложения в рамките на речното легло в съответния речен участък.
 - Сроковете за извършването на дейностите за определен речен участък следва да са максимално кратки - 3 месеца (до 1 година). Да се извършват извън размножителния период на характерните за съответния речен участък водни организми (риби и др)
-

- Изваждане на наноси може да се предвиди в проекта само по изключение, когато средното ниво на речното дъно в определен участък под и над обекта е над проектното. Тази формулировка е проблематична:
 - о В плана за управление на речния басейн може да се посочи за кои водни тела предвид вкопаване на речното легла да не се допуска отнемане на наноси при този тип дейности.
 - о Когато в проекта има предвидени количества наноси за изваждане от речното легло, следва да се отреди място за депонирането и третирането им след това. Да се уреди собствеността и реда за продажба.
-

В презентацията са използвани снимки и схеми на:
WWF Брошура „Опазване и възстановяване на речните коридори“ -
Михов, С., И. Христов 2009 / WWF
Андрей Ралев, СДП Балкани
Андрей Ковачев, СДП Балкани
Иван Мишев, Балканка Благоевград
Димитър Куманов, риболовен клуб Балканка София
Стоян Михов, WWF България
Иван Христов, WWF България
Любомир Костадинов, WWF България
Инж. В. Величков
Платформа gis.wwf.bg/rivers
Тема Daily <http://temadaily.bg/publication/2092-Срути-се-мост-на-река-Струма/> - БГНЕС
и др.